Ч. 79 (12.445). Львів, четвер 10. квітня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

У 10-ліття смерти
Наталії Кобринської
понірки визволення української жінки відбудеться дня 13. квітня 1930 р. в 12-ій год. в пол. в салі Укр. Бесіди
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
на яку запрошує Українську Громаду
Союз Українок у Львові.

Паневропа, Італія і митна політика.

(Від нашого римського кореспондента.)

Рим, 3. квітня 1930.

В той час, коли ціла Европа борикається, старіючись найти вихід з цілої низки кріз, а передовсім з кризи загально-політичної та соціяльно-економічної, Америка починає все більше і все частіше підносити містичну концепцію своєї всесвітньої місії, що її висунув уперше, у свого роду пророчому заклику, президент Рузвельт, а потім уперше спробував на практиці президент Вільсон: „Працюймо не лише для нас, не лише для наших дітей, що одідичать цю землю, але для народів цілого світу, що дивляться на наш великий експеримент вільної демократії Заходу...“

Але коли містичні ідеольоги всесвітньої демократії даремно змагалися по ріжних конференціях, їх практичні бізнесмени відносилися до своєї американської місії цілком інакше і завойовували знесилені та виснажені фінансово європейські держави силою свого всевладного доляра, накидаючи їм свої моди, свої погляди, свій смак до музики та до танців.

Нібн в оборону перед цим американським економічно-фінансовим наступом виріс утопійний проєкт Паневропи, що одним з головних його пропагаторів став тепер французький політичний діяч Бріян. Вже один цей факт, що ідея Паневропи пропаґується головно французькими і почасти анґлійськими політиками, примушує італійську та німецьку пресу відноситися до неї зі значним недовірям і скептицизмом. В усякому разі, — пише один німецький часопис, — паневропейське обєднання, що виходить зі „статус кво“ теперішніх кордонів, лише освятило би навіки французьку геґемонію, а це означало би для нас постійну мізерію й економічне рабство Німеччини, з її нерозвязаним данцигським питанням, з її раною Горішнього Шлеську, з її так званим коридором і т. д. Ми ще дуже недавно мали на Гаській конференції нагоду переконатися в тому, чого власне хоче Франція... і ми знаємо, що в ній менше, ніж денебудь інде можна було би знайти спиритуальні передпосилки для паневропейського обєднання, з його необхідною повною рівністю всіх держав спів-учасниць“.

По правді, — пише також італійський місячник „Антиевропа“ (стр. 863), — паневропейська мрія видається нам машкарою запроєктованої великої гегемонії, задуманої не лише на шкоду Італії, але й цілої Европи... Ми ніколи не зможемо увійти в якунебудь европейську федерацію, що загрожувала би нам пониженням, особливо з огляду на наш теперішній цілком відмінний (фашистівський) дух“.

Так звана митна конференція у Женеві була лише одним із виявів паневропейської пропаганди, про що засвідчує нам сам Черчіль в своїй статті, присвяченій зєднаним державам Европи і вміщеній у парижському „Фіґаро“: „Один англієць, — пише Черчіль, — член парляменту і переконаний консерватист, п. Моррисон-Бел відбудував у пластичному моделю всі ті митні мури, що ними оточують себе ріжні країни Европи. Висота кожного муру є пропорціональна митам кожної країни... Ніхто, каже Черчіль, не може дивитися на ці мури без висловів здивування до тих величезних труднощів, що їх мусять поборювати европейські народи у боротьбі за щоденний шматок хліба. Це враження ще побільшується, коли ми кидаємо оком на мапу Зєдинених Американських Штатів: на всьому їх величезному просторі, ми ніде не помічаємо ніяких митних застав, окрім тих, що їх поставила природа, і що проти них змагається наука і вмілість. Певно, вільна виміна всіх продуктів на такім великім просторі є головним фактором швидкого зросту матеріяльних богацтв“.

Німецький делеґат на митну конференцію, приймаючи анґлійську точку погляду щодо необхідности митного миру, зазначив, що його до цеї необхідности приводить страшний економічний стан, в якому перебуває Німеччина: „брак капіталів, безробіття, кріза хліборобства і несприятливі наслідки раціоналізації“. І хоча зрештою майже в усіх країнах Европи ми можемо спостерігати ті самі явища, проте в Німеччині вони приймають особливо важку форму, з огляду на непомірний тягар репарацій. „Єдиним можливим ліком проти такого стану річей могло би бути поширення континентального ринку, а це можна булоб зреалізувати лише зменшенням перешкод інтернаціональної торговлі“. Німецький делеґат зазначив, що на протязі останніх місяців, власне коли йшли ще приготування митної конференції, яка мала обмежити право підносити мита, 21 европейських держав з тих 27, що беруть участь в конференції, піднесли вже, або приготувалися до піднесення, своїх митних тариф. Цей факт вказує на ті правдиві почуття, що з ними ріжні европейські держави йшли на заклик Ліґи Націй до митного миру. Тодіж таки італійський делеґат Боттай виступив з великою промовою, в якій вельми недвозначно накреслив становище італійського уряду:

„Нема сумніву, — сказав він, — що митна конференція встановила би для кожної окремої держави вельми ріжнородні умовини розвитку. Ці умовини були би напевно шкідливі для тих держав, що самі організують своє економічне життя, відповідно до своїх істотних потреб...“ „Є також дуже сумнівним, — казав він, — чи можна віддавати перевагу чи навіть порівнювати політику колективних економічних договорів з політикою договорів двохсторонніх... Кожна держава натурально бачить себе примушеною боронитися проти накладання на неї низки обовязків навіть точно не окреслених, до цілої низки ріжних держав, тим часом як двохсторонні договори, дозволяючи точно виміряти можливости кожного з контрагентів, дозволяють і на більші полекші“.

Ця промова міністра Боттая вказує досить ясно на той пункт, що його в нас ріжні федералісти вивертають до гори дном, а саме: що кожна економічно слабка країна мусить найбільше боятися усяких федерацій зі сильнішим економічно сусідом, — лише у самостійности є надія віднайти засоби не лише до політичного але й до економічного піднесення рідної країни.

Після цілого місяця дискусій ціла конференція побачила себе примушеною прийняти італійську точку погляду і розійшлася з нічим.

Проте демонстрація тої шкоди, що її завдають для економічного розвитку Европи всякі митні застави, мала наслідки зовсім не там, де сподівалися. Від першого квітня падають всі митні застави, що їх ставили собі ріжні італійські міста, для піднесення своїх бюджетів. В дійсности Італія, здається, єдина країна в Европі, зберегла була до останніх часів середньовічне право муніципалітетів призначати мито на ріжні продукти і крам, що їх ввозиться до міста. Спроби знести це право бували віддавна, — так ще в 1875 р. Марко Мінґетті вніс до італійського парляменту проєкт такого закону, — але вони провалювалися. Проєкту Мінґетті навіть не розглядали. Сам Муссоліні теж кілька разів висловлювався про необхідність покінчити з цим середньовічним пережитком,— але до останнього часу італійські міста, кожне на свій смак і потребу, обкладали митом що і як хотіли. В самому Римі було обложено митом до 900 назв ріжного краму.

В день 11. річниці фашистської партії, 23. березня, був нарешті опублікований декрет про скасування внутрішнього мита і цим декретом починається в Італії новий фронт інтенсивної — боротьби за зниження дорожнечі життя. Секретар фашистівської партії Туратті виголосив велику промову, в якій зазначив, що плян політичної діяльности партії тепер цілковито перетворюється і єдиною проблемою, що заслуговує тепер на найбільшу увагу, є економічна проблема взагалі і найбільше помітна її сторінка — дорожнеча життя зокрема. Але про це іншим разом.

Евг. Онацький.

Шляхотні змагання.

Львів, 9. січня 1930.

Нераз кидається в нас докори в сторону нашого громадянства, що воно мало жертвує на загальні народні потреби. Виходить, що воно ще не підготоване як слід до свого самостійного життя, ще не може дихати свобідно, йдучи за провідним кличем: здаватися на власні сили. Це наше недомагання найбільше відчувають ті установи, яких діяльність іде в користь цілого народу, а засобом їх утримання є виключно народня жертвенність.

Коли взяти загально жертвенність українців на західніх українських землях, то слід признати, що вона дуже велика. Поминаючи цілі, на які нарід уже привикає складати рід національного податку, видвигається щораз то нові кличі жертвенности на переходові цілі, які видвигає хвиля. Саме тепер до давних потреб прибули нові: будова Пластового Дому, розбудова Національного Музею, Народня Лічниця, Український Театр та інші поменші. І пливуть тисячі народнього гроша за тисячами. Чим новіший клич, чим довший реєстр підписів, тим скоріше та більше. Одначе ми мусимо показатися народом зрілим: мусимо визнаватися, що попри жести протесту, є в нас підставні потреби, з якими ніяк не можемо підійти до чужинців, бо викривили би нам саму ідею. Такою безпереривно основною конечністю є „Рідна Школа“. Чи будуть здвигнені пропамятні будинки чи ні, чи буде де вповні заспокоювати матеріяльні й культурні потреби народу чи ні, — а про виховання нашого покоління мусимо подбати якраз тому, щоб його не виховував хто інший. І, коли з боку „Рідної Школи“ робиться деколи закиди, що громадянство дає мало, то треба це приймати не як докір ізза малої жертвенности, але як голос розпуки: „треба, а... де взяти“. Це хіба докір нашій непостійности. Чому одного місяця дає українська громада надто мало, в другого розщедрується, коли потреби й передше не були менші!

Такі думки насуваються, коли взяти під розгляд жертвенність нашого громадянства на „Рідну Школу“ в останніх місяцях. Полишаючи на

боці січень і лютий, у яких ішла окрема збірка за коляду,*) візьмемо під увагу березень ц. р. З зриммістю треба ствердити, що березень був цього року найкращим місяцем для „Рідної Школи“, бо прийшло до Головної Управи з галицької области 9.329 зол. 35 с., а зпоза Галичини (в Польщі) 675 зол. 16 сот., значить 10.004 зол. 51 сот. Одначе це не значить, що зложено на покриття місячного запотребування, яке виносить 35.000 зол. Але всеж зложено більше, як звичайно. У березні не було ані одного повіту, який не дав би нічого, а з міст — крім Товмача, Тисьмениці, Святина, Ярослава, Любачева, Нового Села, Озірної, Стоянова, Комарна — кожне дало бодай зеро. От. напр. Яловець — бодай 2.30, Грималів 3 зол. Навіть ті повіти, яким нераз дорікалося за малу жертвенність, чи за її недостачу, цього місяця всеж відгукнулися: Городок дав (в зол.) 55, Жовква 501.60, Любачів 40, а Підгайці 445.72, в чому саме місто 413.72. Як воно не дивно, а по Львові (2.548.21) на першому місці стоїть Калуш зложивши 757.09. За ним Тернопіль (601.19), Жовква (501.60), Камінка Струмілова (386.18)! Не знати тільки, як пояснити, що Бібрка дала тільки 15, Теребовля 46, а зате Рава Руська 273.59, Новий Санч 210.82, Познань 113, Турка н. Стрием 179.70!

Коли одного місяця можна прийти без нарушення маєткової основи 2—3 тисяч золотих більше, то можуть вони прийти і кожного місяця. Ба, що більше: притягаючи й привчуючи всякими засобами народню масу до жертвенности доведемо до постійного збільшення цифри тисячів. Бо наша хиткість, непостійність прямо вбийча. Ніколи не дається обчислити, на чім будується. Мусимо випередити в жертвенности жмінку еміґрації, яка прислала з Америки 1.225 дол. 20 цент. і 1.560.57 зол. Мусимо вступити на шлях шляхотних змагань Мусимо це зробити, бо в противному випадку еміґрація відвернеться від нас, переставши нас уважати за свідому, зрілу громаду. Показчиком нашої доброї охоти буде незабаром всенародня складка дарів на „писанку“ для „Рідної Школи“

Лев Ясінчук.

З побуту пос. Мальона у Львові.

Його розмова з українськими журналістами.

Англійський посол Мальон, що приїхав на два дні до Львова, мав нагоду зустрітись з представниками української преси, які ставили йому цілу низку питань і до яких він звертався з деякими запитами. Із цієї конференції виявилось, що п. Мальон не приїхав сюди випадково ні як людина, що збирає свої перші інформації.

П. Мальон зацікавився вперше українською справою в 1919 р. підчас Мирової Конференції, коли в Льондоні усякі члени англійського парляменту підготовили низку приватних зустрічей з представниками ріжних нових держав, які домагались їхнього визнання Антантою: з представниками України, Латвії, Естонії, Литви, Грузії та Азербейджану. До комісії складеної з англійських парляментаристів входив тоді також п. Мальон.

Його теперішній приїзд до Львова є одним із етапів подорожі по Польщі, з метою зібрати деякий матеріял для освітлення проблеми національних меншостей. Відомі йому цифри і факти він хотів доповнити безпосередніми вражіннями. На питання: яке його загальне вражіння після оглядин наших шкіл? п. Мальон відповів, що дуже добре вражіння зробила на ньому зразкова чистота гімназії СС. Василіянок у Львові. Щодо школи ім. М. Шашкевича при вул. Скарбківській, він стримується від оцінки; оглядав тільки її коридори, подвіря, глипнув до кляс як непроханий гість... — тому з тверезістю, характеристичною для англійця відповідає: важко на підставі трьох бачених шкіл сказати, як виглядають школи в усьому краю.

При цьому п. Мальон висловлюється з повним признанням для любови, з якою українці в своїх музеях зберігають памятки своєїісторичної бувальщини.

Дипльоматичною стриманістю визначуються й інші відповіді англійського політика. „Чи відомо йому, що Польща, щоби дістати суверенні права над українськими землями взяла на себе міжнародні зобовязання, обіцюючи українцям повне забезпечення національних, культурних і господарських потреб... Він знає про те; знає також, що в цій справі були скарги українців до Ліги Націй, але він не читав досі актів, в яких саме ці зобовязання були зясовані.

„Чи відомий йому польський закон з 26. вересня 1922 р. про т. зв. автономію для трьох східно-галицьких воєвідств і про заснування українського університету, на підставі якого Польща дістала суверенні права над Сх. Галичиною у березні 1923 р.? Чи відомо є теж, що цей закон досі невиконаний?“

— Про це досі не знає, але дотичні матеріяли дістав і з ними познайомиться.

„Чи є в Англії якась група людей, чи партія що цікавиться українською справою і чи істнує там загальне заінтересування цією справою?“

— Ні; такої групи нема, але хто читає англійську пресу, може бачити, що англійські політичні кола стежать за справами національних меншостей.

„Чи публична опінія уявляє собі, що українці є на своїй території не національною меншістю, а більшістю?“

— Ні; англійці мають забагато власних справ першорядної ваги, щоби могли буть зорієнтованими в таких спеціяльних питаннях.

Далі п. Мальон підкреслює, що в даний момент річ іде не про загальну українську справу, а про справу національних меншостей. Англія, поклавши свій підпис на міжнародніх трактатах, має право й обовязок стежити, чи зобовязання прийняті в тих трактатах державами, що взяли в свою опіку національні меншости, додержуються ними. Зібрати матеріял до цього питання є й метою теперішньої подорожі п. Мальона.

П. Мальон зі свого боку поцікавився станом української преси: скільки є часописів, які вони, і який мають наклад. При поясненнях щодо висоти накладу української преси у порівнанні з польською, що в великій мірі є субвенціонована, п. Мальон звернув увагу, що скількість накладу не завсіди є вірним покажчиком впливу, який має даний орган. Напр. у час, коли орган англійської „лейбур парті“ мав усього 300.000 передплатників, проти нього стояло кілька органів таких як „Таймс“, „Дейлі Мейль“, „Морнінґ Пост“, що друкувались по 1 міл. примірників. А проте загальна опінія дала перевагу „лейбур парті“.

П. Мальон на закінчення конференції з журналістами висловив надію, що в будуччині матиме змогу відвідати Сх. Галичину на довший час і ознайомитись з подробицями тих справ, які його цікавлять.

———

*) Загальний спис по громадам і повітам друкується і буде розісланий по громадам.

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

Прага та її музичне життя.

(Продовження.)

Прибільшений ювилей. — „Матіне“. — Творець чвертьтонової системи.

Крім цього празький університет іменував його доктором „гоноріс кавза“. Товчок до тих святочних обходів у честь композитора дало „Т-во ім. Ферстера“, яке вже за життя композитора зорґанізувалося і робить широку пропаґанду свому патронови. Як безсторонній глядач, міг я завважити, що тут чехи чи точніше: деяка їх група переборщили. Ферстер ним рішуче не є. Та все видалось мені тим дивніше, що навіть в століття сотих уродин Сметани в 1924 р., як я слідкував у часописах, не роблено таких парад. З нагоди ювилею Ферстера вибито медаліони з його обличчям, а вистави кожних магазинів виповнені були творами композитора, яких число, що правда, є справді величезне, бо понад 140 „опусів“. Одначе все те свідчить про те, що чеська нація привязує велику вагу до того роду обходів, які розбуджують чи навіть роздувають почуття самосвідомости та причиняються до удержання та пошанівку традиції, на що у нас, на жаль, не все звертають увагу.

З інших вибірних концертів вичислимо: концерт на закінчення святкування свято-Вацлавського тисячеліття, на якім виконано трьохчастинну кантату Й. Б. Ферстера на слова Кляштерського — на соля, хор, велику оркестру та орґани, камерний концерт з творів Моцарта, улаштований „Моцартівською Громадою“ в ЧСР., яка взялася за відновлення історичної „Бертрамки“, колишньої посілости приятелів Моцарта п. Душків, в яких гостював Моцарт в 1787 та тамже закінчив свого „Дон Хуана“, якого премієрою дириґував у ставовськім театрі, дальше „Концерт Празької Консерваторії“, зложений з творів Баха, помітний тим, що на ньому виконувано деякі твори на клявічембальо та виведено винятки із „Мистецтва фуґи“ також в інструментації проф. Делечка, знаменитого дириґента, і вкінці концерти співацьких товариств „Пражських“ — та „Моравських Учителів“ Оба хори — (перший з них виконав під проф. Долежільом твори Ферстера — другий під проф. Вахом твори молодших чеських композиторів) визначаються великою культурою хоральною, знаменитою дисципліною та все таки під оглядом звукової видатности та кольориту не можуть рівнятись напр. з „Українською Думкою“ з Київа.

Крім згаданих до тепер концертів симфонічних, камеральних та вокальних відбулося в Празі безліч концертів деяких солістів, почавши від мистців світової слави, скінчивши на більш та менш визначних своїх мистцях та цілій плеяді домашніх сил.

Та я цікавився в першу чергу орхестральною та камеральною музикою і доволі рідко ходив на концерти солістів, з яких чув я тільки 17-літнього феноменального чеського пяніста і імпровізатора Руду Фірвутного, ученика майстерської кляси проф. В. Курца, знаменитого чеського пяніста І. Гежмана та співака О. Зітка, славетного німецького пяніста Ґізекінґа, Б. Войтовича польського пяніста і композитора, відому чеську пяністку Небушкову із скрипачкою Пацовською та вкінці симпатичну та інтеліґентну німецьку празьку пяністку Шпенґлер із знаменитою співачкою Бонда Лякнер.

Окремо згадати мушу про концерти „Радіо-Журналу“, на чолі якого стоїть шеф-дириґент От. Єреміяш, визначний чеський композитор. Крім періодичних вечірніх концертів, нераз в доволі цікавою програмою, відбуваються майже що неділі між 11—12 год. вполудне „матіне“ із творів поодиноких молодих чеських композиторів, виконані першорядними празькими артистами та ансамблями.

Загальний образ чеського музичного руху — треба ще доповнити згадкою про музичні вечорі в „Гусовій Школі“, улаштувані „Освітним Союзом“ продукції празької консерваторії (відзначити мушу виступ пяніста О. Вондровіца, ученика проф. Гофмайстра), ріжного роду недільні „матіне“ та церковні орґанові концерти.

Вкінці мушу згадати про мої відвідини у композитора про. Альойза Габи, відомого в широкому музичному світі як невтомного борця за чвертьтонову систему. Висліди своїх змагань у тому напрямі, свої погляди та принципи виложив він у підручнику нової гармонії — виданім у Німеччині друком. Він розбудовує не тільки чвертьтонову систему, але займається і шестою та дванацятою частиною тону, доходячи в той спосіб до поняття мікрооктави — себто октави в обємі одного цілого тону. Очевидно, не хочу і не можу на тому місці розсліджувати: чи і на скільки теоретичні міркування посунені до таких далеких меж можуть мати практичні вигляди.

Всеж таки треба ствердити, що Габа вийшов не з теорії, а з практики, чи сказавши точніше: з дійсности. Стверджує він понад усякий сумнів істнування чвертьтонів і т. п. у народній пісні чи музиці — і то не як явище припадкове — спричинене напр. в даному моменті буцімто недиспозицією голосу співака, але як свідомий, чи хочаб і підсвідомий емоціональний прояв народніх співців. Ті, нераз незвичайно тонкі зразки духового напруження безцеремонно обтесують до такої форми, щоб вона вмістилася в тісні рямці нашої теперішньої півтонової системи, замісць глибше задуматися над справою розслідження тих явищ.

Наш слух загально зіпсувався під впливом півтонової системи і став менше вражливим на відхили від неї, які для нас є тільки звичайним фальшом. Сам-же Габа (син селянина з Моравії) є справжнім акустичним феноменом, який потрафить не тільки різко відріжняти, але і з подиву гідною прецизією заспівати мельодії, що в своїм відхилі у висоті тону є для пересічного вуха навіть непомітні.

(Докінчення буде.)

Містерії зі сойм. виборами в тернопільській окрузі в 1928 р.

(Як Ол. Яворський утратив і відзискав посольський мандат.)

Варшава, дня 2. квітня 1930.

II.

Публична і явна розправа перед Найвищим Судом у Варшаві з дня 17. березня ц. р. і проголошений в цій справі вирок в 31 березня ц. р. доказали наглядно, що протест д-ра Івана Якимчука і Василя Бачинського був вповні оправданий і законно цілковито обоснований. На цей протест дав свої протоколярні вияснення предсідник комісії Чарнецький дня 7. квітня 1928 р., які находяться в актах протесту. Пише він там таке (подаю в дослівному перекладі):

„Закон не постановляє, які права мають повновласники лист при усталюванні вислідів виборів і як мають при цьому співділати; передбачує він одиноко підписання через них протоколу (ст. 93, уст. 1. виб. орд.). Після статті 88 виб. ординації належить переглядання, досліджування, справджування і поправлювання в межах закону протоколів обводових комісій до окружної виборчої комісії, котра це виконала через зіставлення вислідів голосування"

„Повновласники можуть бути присутні тільки при кінцевому зіставленні вислідів голосування, отже при аритметичному діланні підсумків голосів і розділі мандатів, при оголошенні вислідів, виставленні вірительних листів, після чого повновласники підписують протокол".

„Підпис повновласника має формальне значіння, що означає прияття до відома вислідів голосування. Від цієї хвилі числиться речинець до внесення протесту. На такому становищі стоїть обіжник ґенерального виборчого комісаря з 30. жовтня 1922 р. ч. 1457."

Дальше вказує предсідник комісії Чарнецький на невикональність якоїнебудь співпраці повновласників при чинностях комісії, що має переглядати сотки актів обводових виборчих комісій, бо коли би вони хотіли переглядати кожний акт, то окружна виборча комісія не була би в силі скінчити свої чинности до трьох днів, як цього вимагає закон — і пише вкінці слідуюче:

„Окружна виборча комісія розпочала свою працю 5. березня 1928 р. в год. 7. рано і працювала майже без перерви до 7. березня 1928 р. до год 7. рано, після чого в год. 10 приступила до остаточного зіставлення вислідів голосування в год. 11 мінут 15. Предсідник на публичному засіданні проголосив вислід виборів в присутности повновласників лист і тоді підписано вірительні листи, а вкінці відчитано і підписано протокол в год. 13 мінут 30 на кілька мінут перед відїздом курієра до Варшави. Цього протоколу повновласники лист не підписали, бо вийшли після оголошення висліду виборів".

Так говорить вияснення предсідника комісії Чарнецького. Не буду спорити з ним щодо правничої інтерпретації постанов виборчої соймової ординації відносно управнень повновласників лист, скажу тільки, що вони юридично нестійні і такої інтерпретації не держалася у нас ні одна окружна виборча комісія при останніх соймових виборах в 1928 р., де повновласники лист були присутні від першої скрутаційної чинности комісії до її повного закінчення. Зазначу також, що і подійсний стан у вияснені не зовсім відповідає дійсности, коли йде мова про присутність повновласників лист в Тернополі дня 7. березня 1928 р. По правді було так, як я це представив вище.

Протестуючих д-ра Івана Якимчука і Василя Бачинського заступав на розправі перед Найвищим Судом посол д-р Іван Блажкевич, адвокат в Дрогобича. Він студіюючи виборчі акти соймової округи ч. 54, відкрив у них, що так делікатно скажу — деякі неточности, що і підніс у своїх кінцевих виводах на явній розправі в суді 17. березня ц. р. Викрив він саме, що в обводі ч. 3. (Збараж) у громаді Збаражські Чагарі на листу ч. 1. безправно вписано 200 голосів так, що ця листа замісць 176 голосів одержала 376 голосів. Але що більше. Д-р Блажкевич викрив „неправильність" в актах самої окружної виборчої комісії. А саме в обводі ч. 17 Копичинці в громаді Чорнокінці Великі (є це велика і свідома українська громада) після протоколів цієї обводової виборчої комісії, підписаних всіми її членами, на листу ч. 1. упало 151 важних голосів, на листу ч. 18. важних голосів 1.063, на вшехпольсько-пястівську листу ч. 39 важних голосів 20, врешті на сіоністичну листу ч. 17 важних голосів 14; на інші листи у цій громаді не голосовано, а участь виборців у виборах виносила около 90 відсотків всіх управнених. Тимчасом окр. виб. комісія в Тернополі вписала на одинку 1.063 голосів — отже всі голоси вісімнацятки — а на вісімнацятку 151 голосів одинки, *при чому дані місця у відносних виборчих протоколах були вишкробані, що стверджено виразно в мотивах проголошеного вироку.* Повстала ріжниця з тої одної громади Чорнокінці Великі 912 голосів на некорисль листи ч. 18, котра рішила про утрату пятого мандату (Олекси Яворського) з цієї листи.

Після проголошеного окружною виборчою комісією урядового зіставлення, упало на одинку важних голосів 108.579, з того на четвертий мандат цієї листи 27.144 важних голосів. На листу ч. 18 урядово важних голосів упало 133.910 (фактично було багато більше) — отже на пятий мандат цієї листи припало 26.782 важних голосів, себто на 362 голосів менше як на четвертий з одинки. Коли однак узглядимо „неправильність", яка зайшла з 912 голосами з Чорнокінців Великих, які на некорисль вісімнацятки окр. виб. комісія дописала одинці — як стверджено в мотивах вироку неприпадково — то вислід з подылом мандатів буде інший. Бо коли від урядового числа голосів одинки 108.579 відоймемо 912 — то остане важних голосів 107.667 — себто на четвертий мандат одинки припаде тоді 26.917 важних голосів. Коли натомісць до урядового числа важних голосів вісімнацятки 133.910 додамо 912 — то одержимо число важних голосів 134.822 — себто на пятий мандат вісімнацятки припаде тоді 26.964 важних голосів — отже 47 важних голосів більше як на четвертий мандат одинки. Те все усталено в мотивах проголошеного вироку і з цієї причини Найвищий Суд уневажнив четвертий мандат з одинки Кароля Воєводи, властителя реальности з Вигнанки коло Чорткова (йому така халепа з уневажненням мандату ще як пястівцеві трафилася і у минувшій соймовій каденції), а признав пятий мандат з вісімнацятки Олексі Яворському, кандидатові адвокатури в Підгайцях. Формальне признання його мандату і виставлення йому вірительного посольського листу переведе доперва в найближчому часі державна виборча комісія у Варшаві.

Про інші „неправильности" в актах окружної виборчої комісії ч. 54, що були очевидно на нашу некорисль (згадати хочби Збаражські Чагарі) не буду згадувати, бо випадок з Чорнокінцями Великими вистарчив уже сам до уневажнення одного мандату одинки, чого якраз домагався виборчий протест д-ра Якимчука і В. Бачинського, який виграв на цілій лінії. У цій справі має велику заслугу перед нашим громадянством пос. д-р Блажкевич, що відкриттям „неправильностей" у виборчих актах допоміг нам здобути належний нам мандат.

Здобуття нами пятого мандату в тернопільській окрузі потягне за собою ще додаткову утрату одного мандату одинки з державної листи. Відпаде іменно проф. львівського університету д-р Козловський, що увійшов до сойму недавно на місце дра Бартеля і як крикун і бешкетник заняв місце пос. Санойци, а його мандат одержить вшехпольський діяч і „оброньца" Львова полк. в резерві Мончинський.

Про вирок Найвищого Суду в справі тернопільських соймових виборів заговорила і варшавська протиурядова преса, між тим, коли санаційна очевидно про це мовчить. Нинішній соціялістичний „Роботнік" ч. 90 пише, що Найвищий Суд ствердив, що окружна виборча комісія вишкробувала цифри в обчисленнях обводових комісій, фальшуючи їх на річ ББ. Так само жидівський „Наш Пшеґльонд" ч. 91 у довшій нотатці, де подає цифри, що їх подано вище пише, що Найвищий Суд ствердив, що в приміринку протоколів окр. виб. комісії, зложенім в Найвищому Суді, є видимі підшкробування в місцях, в котрих ті числа є вписані. Це врештою признав і сам ґенеральний прокуратор, що виступав на розправі і з цеї причини прилучився до внеску повновласника протестуючих д-ра Блажкевича на уневажнення мандату одинки.

Тернопільські виборчі містерії скінчилися небувалим скандалом, що знайшов своє увіковічнення в мотивах вироку Найвищого Суду. Цікаво, чи прокуратура притягне до карної відповідальности фальшівників і спричинників цього скандалу.

Пос. д-р. Ст. Баран.

Процес „Спілки Визволення України".

Зізнання Холодного в освітленні „Пролетарської Правди".

Тому, що зізнань Холодного не можна було почути в цілости у радіо, доповнюємо ці зізнання на підставі звідомлень „Пролетарської Правди":

Перед вступленням до „Інституту Наукової Української Мови" Холодний працював у Чернигові в школі ім. Коцюбинського, яка грала там таку націоналістичну ролю, як у Київі школа ім. Шевченка. На запит прокуратора Якимишина, Холодний признався явно, що школа в Чернигові стояла на позиціях націоналізму. Школа старалась використати всі леґальні можливости, які давала радвлада, тільки для націоналізму. Дирекція приймала до школи учителів тільки націоналістів і з часом школа змінилась у „кубло націоналізму" — яки пише „Пролетарська Правда". До 1928 р. в цій школі не було ані одного вчителя радянської орієнтації, а вчителі впоювали учням думку, що Україна є далі нещасна і поневолена Москвою, як кольонія. Діти в школі співали „Інтернаціонал" тільки з обовязку, а „Ще не вмерла Україна" співали з любови.

До комуністичної „політграмоти" діти і вчителі ставились ворожо і не хотіли її ні вчити ні вчитись. Учителі чіпливали на дітей так, щоби діти не захоплювались радянською сучасністю, а тужили за такою Україною, яка була колись.

Школа стала базою для відновлення УНР. В цій школі був тільки один учень комсомолець, який між націоналістами почувався дуже погано.

В школі відбувались збори автокефалістів і Холодний був вибраний головою „церковної ради". Біля автокефальної церкви гуртувались не тільки релігійні люди, але взагалі всі українці, що були ворогами радвлади і прагнули самостійної України. Автокефалісти мали стати провідниками повстанчого руху.

„Інарак" зорганізував Холодний під впливом Єфремова і Дурдуківського, який накликав його обєднувати націоналістичну інтеліґенцію. Дурдуківський оповідав йому, що „СВУ" є і за кордоном та шириться по всій Україні. Всі члени „Інараку" мали конспіративні анонімни. Вони сходились зразу в домі Дурдуківського і Туркала, потім в „Інституті Наукової Мови". „Інарак" мав засідання від 6—12 год. вечора. На засіданнях всі члени виявляли своє невдоволення політикою радвлади і одного дня після таких виявів невдоволення, Холодний промовив

до всіх: „Чогож ви бажаєте? Якщо ми невдоволені радвладою, то мусимо організувати сили для боротьби з нею. Одного ранку ми можемо пробудитись і бачити, що більшовизм упав і годі нам треба бути готовими відновити УНР."

Далі говорилось, що радвлада лупить селянство і тому селянство тільки жде хвилі повстання, переховує зброю і т. д. Як вибухне війна, то все селянське запілля повстане проти радвлади і привітає радо інтервенцію. Більшовицька армія підчас війни мусілаб відступити з України,

„Інарак" не був підчинений директивам „СВУ", але деякі члени „Інараку" були і членами „СВУ" та тим чином лучили обидві організації (Шарко, Кривенюк, Холодний).

Приймаючи членів до Інституту, мірилось перш за все ступінь їх націоналістичних настроїв. Між членами Інституту й „Інараку" панувала велика солідарність. Колиб не наступило арештування, то всі члени „Інараку" сталиб членами „СВУ".

Холодний категорично заперечує, начеб він або „СВУ" взагалі були антисемітами.

На запит оборонця, як обвинувачений відноситься до радвлади, Холодний відповідає: „Я не можу сказати, що я став радянською людиною, але и признаю, що всеж на Україні тепер розвивається культурна робота".

Далі виявляється із зізнань Холодного в ДПУ., що він колись у злости облив погруддя Леніна чорнилом. Зробив він це під впливом „хвилевого гайдамацького афекту", як говорить тепер.

*

Як відомо, дня 5. і 6. та 7. ц. м. не можна було почути в радіо звідомлень харківського процесу. Із „Пролетарської Правди" довідуємося, що дня 4. квітня на засіданні найвищого суду закінчено допит обв. Ботвиновського і на цьому закінчено допит обвинувачених взагалі.

Голова суду Приходько заявив: „Після закінчення допиту обвинувачених у тих справах, які можна було провадити на прилюдному засіданні, суд, на підставі артикулу кримінального процесового кодексу, вважає за потрібне далі обговорити питання про звязки „СВУ" з дипльоматичними та іншими представництвами за кордоном, те що становить дипльоматичну тайну і тому суд ухвалив перевести це засідання при закритих дверях".

Після цього розпочалась закрита частина процесу. Слідство малоб закінчитись 8. ц. м., а далі почнуться дебати сторін.

Як бачимо, то більшовики проводили процес явно так довго, доки вважали це для себе вигідним, колиж обвинувачені почали виявляти те, що для комуністів не дуже приємне, то вони зробили процес тайним і вже зізнань не можна почути в радіо. Все це є новим доказом, що процес аранжований більшовиками свідомо для скомпромітування українського визвольного руху, що процес відбувається під терором та що в цьому процесі нема ні тіни почуття законности, правди й обєктивности.

На маргінесі процесу „СВУ" в Харкові.

(Лист до Редакції.)

Просимо ласкаво подати до прилюдного відома, що слідує:

З акту обвинувачення та зізнань обвинувачених на харківському процесі виходить, нібито ми мали в році 1924 перед виїздом А. Ніковського на Україну: а) явитись до нього з делеґацією разом із бл. п. М. Васильком; б) доручити йому провадити на Україні організаційну працю і в) кермувати антирадянською акцією, як емісарові УНР.

Цим заявляємо:

1) що ніякої делеґації до А. Ніковського, в якій брав би участь хтось із підписаних, не було;

2) що ніхто з підписаних до так званої „Спілки Визволення України" за кордоном не належав;

3) що ніяких доручень А. Ніковському ніхто не давав. Та цього й по суті річи бути не могло з огляду на позицію, яку Ніковський займав довго до свого виїзду на Україну, порвавши з урядом УНР.

Зокрема, щодо О. Лотоцького, то він від року 1922 ані разу не був у Берліні і вже з тієї причини не міг Ніковського взагалі бачити.

Варшава, 3. квітня 1930.

О. Лотоцький, Р. Смаль-Стоцький.

Що говорить Ґанді?

Ґанді, який вже доходить до моря, заявив представникові льондонської преси, що він дуже вдоволений положенням в Індії та свято вірить в те, що день незалежности Індії вже не далеко. Індія розпочинає бойкот усіх англійських виробів, які приносять Англії дохід. Коли його спитали, що станеться, коли він опиниться у вязниці, Ґанді відповів зі сміхом: „Національний визвольний рух розвивається в Індії зі стихійною силою і його ніхто не може спинити. Колиб арештували не тільки мене, але і всіх провідників визвольного руху, то Індія буде боротись далі".

Навіть Крупська проти колективізації.

Як відомо, вдова по Леніні, Крупська, має в більшовиків великі привілеї та говорить часто таке, чого не вільно говорити іншим. На днях Крупська промовляла в Москві на мітинґу і гостро критикувала політику Сталіна й домагалась припинення колективізації народнього господарства. Крупська явно заявила, що солідаризується із правою опозицією та обстоює принціп вільної торговлі і права на дрібну приватну власність.

Домагання меншостей в Чехословаччині.

З Праги подають, що національні меншости в Ч. С. Р. предложили чехословацькому парляментові домагання, щоби утворено окрему комісію для справ національних меншостей, тому, що ця справа в Ч. С. Р. вовсім не полагоджена і загострюється щораз більше.

Сойм у половині травня?

Цього тижня відбудеться плен. засідання Центроліву та Нар. Клюбу; на них ухвалять постанови в справі речинця внесення письма до президента держави про скликання надзв. сесії. У соймі кружляла чутка, нібито президент держави незалежно від посольської ініціятиви скличе надзв. сесію сойму на половину травня.

Перші криваві бої в Індії.

На засіданні анґлійської палати ґромад державний секретар відповів на питання в справі Ґандієвої кампанії, що похід до Агмедабаду викликав захоплення в Бомбаю й околиці та по селах, якими переходили ґандівці. Метою походу зломання закону про сільний монополь, здержуючися від уживання соли, що є в леґальній продажі. Годі відповісти покищо, чи цей рух матиме поважніші наслідки.

В ок. міст Агмедабаду та Сюрату арештували провідників повстанців і учасників акції цив. непослуху. Деяких із них за непослух про сільний монополь засудили на кару до 2 літ вязниці і 500 рупій. У звязи з арештуванням провідників у Бомбаю позачинювали більшість індійських крамниць і часть місц. базарів. Страйкувало 2.000 учнів. Ґандієвого сина і його товаришів засудили на 6 міс. вязниці. Між залізничниками, що проголосили пасивний спротив і поліцією прийшло до сутички. Двох залізничників ранено. Дня 8. квітня на знак пас. спротиву залізничники кладуться перед поїздами на шинах. Поліція арештувала 10 залізничників.

Страшна катастрофа літака.

Дня 7. квітня біля Лемпсфилду (в ґрафстві Сорей, в Анґлії) приключилася катастрофа вел. комунікаційного літака, що віз почту з Кройдену до Німеччини. Апарат підчас лету охопило полумя. Згинули летун Весель і обсерватор Коверт. Літак упав із вел. висоти і мотор вибухнув. Деякі горіючі части апарату кинуло далеко від місця катастрофи. Пільот згорів, а обсерватор вискочив, коли літак уже падав, одначе й він згинув наслідком потрясення та попарення.

Вибори президента Латвії.

Дня 8. квітня Латвія вибирала президента республики. Згідно з приписами конституції сойм вибирає президента 66 гол. (у соймі є 100 послів). Кандидатами на президента були: президент сойму Кальнінс (соц.-дем.) і віцепрезидент Квієсіс (сел. союз). У першім голосуванні Квієсіс одержав 64 гол. Тому, що ніхто з кандидатів не одержав скількости, вимаганої законом, голосування повторюватиметься, поки на одного з кандидатів не впаде бодай 66 гол. При кожнім голосуванні можна ставити нових кандидатів, тому можливо, що ніодин із згад. кандидатів не буде вибраний. Коли не виберуть президента 8. квітня голосування відбуватиметься 9. квітня.

Брами замикатимуть в год. 11.

Дня 8. квітня на засіданні львівського маґістрату, під проводом урядового комісаря Надольського, заявилися в справі письма городського старости щодо замикання брам домів у Львові за видачею розпорядку, *щоби брами в літі (від 15. квітня до 15. жовтня) замикати в год. 23-ій, а в зимі (від 16. жовтня до 14. квітня) в год. 22.30.* Це тому, що всякі видовища кінчаться після 22. год., а літом уможливиться львовянам побувати довше на проході в парках. У звязи з тим улиці будуть освітлені літом до години 23-ої а зимою до 22.30.

Дорадник для господарських справ.

Дня 8. квітня відбулося засідання ради міністрів. Зачувати, що крім госп. справ розглядали теж проекти податкових законів і справи евент. змін у дотеперішніх под. приписах, м. і про оборотовий податок. Чутка ця настільки правдоподібна, що сойм наслідком замкнення не міг полагодити реформи обор. податку, який то проект ухвалила в уряд. стилізації скарб. комісія. Є теж чутки, що секретар екон. комітету ради мін. і бувш. член анкетової комісія Ястшембський буде іменований дорадником для господарських справ при прем. Славекові. Ястшембський має опрацювати подрібний плян госп. направи держави. Зачувати, що уряд. кола опрацьовують плян негайної помочі для торговлі та промислу, оснований на введенім уже в життя пляні нег. помочі хліборобству. Плян той має найтися на однім із найбл. засідань ек. комітету ради міністрів.

Розвязання нім. парляменту?

Мін. Шіле зясував на засіданні кабінету аґрарний проект, взорований на внесенні нім. націоналістів. Міністр домагається підвишки мит на рільні та споживчі артикули. Більшість райхстаґу є проти проекту, тому сподіються, що райхстаґ буде розвязаний в пятницю.

НОВИНКИ

— **Фотоґраф Янушевич, вул. Вінцентого** Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 37—?

— **До сьогоднішнього ч. „Діла" долучені** для позальвівських передплатників збіркові чеки Зем. Банку Гіпотечного на будову шпиталю ім. Митрополита Андрея. На бажання висилає також такі чеки Центральний Комітет будови шпиталю (площа св. Юра 5.). 1801

— **З життя наддніпрянських еміґрантів у Львові.** Дня 30. березня ц. р. відбулися у Львові загальні збори членів „Українського Т-ва Допомоги Еміґрантам з Вел. України", на яких вибрано нову управу Т-ва в складі осіб: проф. Ю. Магалевський — голова, В. Дорошенко — заст. голови, А. Петренко — заст. голови і скарбник, В. Храпко — секретар. Члени: проф. І. Москвичів, Ф. Дудко, А. Гребінник, д-р М. Матюшенко і А. Убізський.

— **На розбудову Нац. Муз. зложили**: 25 зол. о. М. Гуньовський; по 20: нот. В. Левицький і д-р Т. Кинасевич; по 10: д-р І. Левицький, о. І. Глинський, Д. Павлишин, д-р В. Маковський і д-р Б. Питлик; по 5: о. П. Пилипець, О. і М. Бриковичі, о. Й. Дерлиця, Т. Водяний, проф. Л. Турчин, оо. С. Вонс і І. Фединський, М. Коцюбка; 4: Т. Голіян; 3.50: Уряд парох. Глубічок; по 3: оо. О. Дубанович і О. Гавриш; по 1 зол.: о. П. Міхур і І. Баран. — Членом Комітету приступив о. І. Глинський з Буцнева.

— До всіх священиків львівської Архиепархії. Священики жидачівського деканату підписали зобовязання такого змісту: „Підписані священики зобовязуються на випадок смерти священика із львівської Архиепархії, який підписав зобовязання, дати по 10 золотих найближчого першого дня місяця, як одноразовий даток для вдови або сироти, визначеної помершим. Побираючі місячну платню, дозволяють оцим зарядові „Вдовино-сирітського фонду" стягнути в кожнім такім випадку на ту ціль 10 зол. з платні, а непобираючі платні надішлють у кожнім такім випадку найближчого „першого" по 10 зол. до заряду „Вдовино-сирітського фонду", а призбирана готівка виплатиться кому слід. Подаючи це до відома, закликаємо всіх священиків негайно вислати підписані зобовязання до заряду „Вдовино-сирітського фонду". Священики! Не відкладайте цеї справи, бо це діло для вас самих. Свідомість, що на випадок смерти якого з вас, ваша вдова чи сирота не піде в світ просити хліба, але дістане бодай одноразовий даток 8000 золотих, стане великою полекшою у вашім житті. Памятаймо про сльози і недолю вдів і сиріт по священиках та не гаймося бодай в цей спосіб забезпечити долю жінки і дітей на випадок смерти чоловіка і батька. Всі українські редакції просимо передрукувати цей заклик.

— **„Свій до свого".** Українці зі Самбора й околиці повинні знати, що книгарня і склад шкільного приладдя фірми Арон Шнейдшер не хотіла купити 100 українських святочних карток до розпродажі, хоч їй пропоновано великий процент заробітку, а дохід з цих карток призначений був для хорого українського артиста-маляра. Час би Самборові подбати про свою книгарню і склад паперу та шкільного приладдя. — **Свій.**

— **Любка Колессівна у Букарешті.** Румунська преса подала, що минулої неділі в Букарешті в салі „Атенеум" відбувся концерт відомої нашої піаністки Любки Колессівної. Румунська преса підкреслила, що Л. Колессівна українка і що вона одна з найбільших піаністок у світі.

— **За рушниці.** У свій час подано було в „Ділі", якто луцький староста засудив адміністраційним порядком на рік вязниці селянина з місточка Колок Будецького за те, що нібито він переховував під ґанком рушниці. В луцькому окружному суді, куди в цій справі внесено рекурс, свідки зізнали під присягою, що бачили в ночі біля ґанку Будецького поліціянтів та чули, як поліціянти погрожували його знищити. Можна було сподіватися, що Будецького увеннять, а справу поведуть проти поліціянтів. Зогляду на такі зізнання свідків прокуратор просив справу відкласти й викликати поліціянтів, які на суд не прибули. Дня 3. квітня справа розглядалася в суді вдруге і Будецького засуджено на 2 тисячі зол. кари з заміною на півтора місяця вязниці. Будецький вніс апеляцію. Цікаво, що в протоколі сказано, що під ґанком знайдено дві рушниці, а командант поліції зізнав, що знайдено чотири. Отже між першою і другою розправою число рушниць якимсь чином подвоїлося...

— **Сестра зарубала сестру.** В дні 27. березня в с. Божемець на Дубенщині одна дівчина по намові свого нареченого зарубала сокирою рідну замужню сестру, що не жила з чоловіком. Мета вбивства — заволодіти частиною землі, яка припадала на небіжку. Порубане тіло було сховане в льоху. Поліція викрила трупа і злочинців арештувала. Треба зазначити попереше, що ярославецька ґміна, до якої належить село Божимець, наскрізь сельробівська, де над усім домінують матеріяльні інтереси; з другогож боку забирання в нашого селянства земель для осадників витворює такий земельний голод, який і доводить до подібних злочинів.

— **Смерть сербського патріярха.** З Бєлґороду пишуть, що дня 6. квітня там помер патріярх Димитрій, голова сербської ортодоксальної церкви. Помер він після довгої недуги в 84 році життя. Покійний залишив цікаве завішання, в якому просить похоронити його без жадних урочистостей на цвинтарі монастиря під Бєлґородом. Дня 10 ц. м. відбудеться вибір нового патріярха. Патріярх Димитрій Павлович був селянським сином із Пожаровацa, фільософію студіював у Парижі, потім теольогію. Залишив кілька фільософічних і теольогічних творів.

— **Син Гінденбурга тяжко ранений.** Син Гінденбурга, підполковник німецької армії б. адютант у штабі свого батька, на днях їхав конем на прогульку. Біля зоольогічного саду кінь сполошився, син Гінденбурга випав зі сідла, але його нога застрягла в стременах, наслідком чого кінь тягнув довший час свого їздця по землі. Нарешті коня вдалось спинити і в Гінденбурга стверджено зломання двох ребер та важке поранення на голові.

— **Дня 5. квітня ц. р.** відбулася у львівському університеті промоція магістра п. Стефана Романа Ростковича, родом з Жежави, на доктора прав. 1795

— **П. Остап Яхно,** родом з Гаїв Нижніх, дрогобицького повіту, син Якова Яхна, пароха в Залікті і Евстахії з Карпинських, осягнув дня 11. Х. 1929 р. **на Карловім університеті в Празі степень доктора медицини.** 1799

З театру.

„КОРОЛЬ ЖИТТЯ" БІЛОЇ у виконанні „НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ" під дирекцією П. Карабіневича.

Мандрівний театр під дир. П. Карабіневича, відомий у нас з вистав по всіх і найменших містах і місточках, загостив до Львова. Не можна сказати, що українська львівська публика має упередження до мандрівних провінціяльних театрів взагалі, бож гостинні виступи станиславівського Театру ім. Тобілевича привитав наш Львів більше як прихильно. І цей факт, що на виставах театру Карабіневича публика явилась не дуже численно, а з осіб, які стоять найближче до справ мистецтва, не явився майже ніхто, все це доказує, що театр Карабіневича поставив свої вистави на нижчому рівені, як театр ім. Тобілевича.

Але всеж треба признати, що хто бачив виступи цього театру на провінції (мені доводилось бачити „Тітку Карла" у Войнилові) та порівняє їх із виставою „Ночі Гріху" і „Короля Життя" у Львові, той мусить справедливо признати, що і гра артистів і технічне виведення цих пєс у Львові є далеко кращі, як вистави цього театру на провінції.

Більшу дбайливість і здержливість почувалося особливо у пєсі „Король Життя", тоді як в „Ночі Гріху" артисти грішать тими гріхами, що й у виставах на провінції: обчисленням гри на грубий, дешевий ефект, доведенням комізму до шаржи й карикатури та кокетуванням грубого смаку невибаглиової публики.

Деякі ролі, як от роля Лізи у „Королі Життя" (п. Істоміна) і роля Прохора (п. Записів) та роля Івана Івановича (п. Карабіневич) місцями вдоволяли навіть інтеліґентну публику.

Блідше випали ролі п. Іванчуківної, Полевого (Костик) і Шішкової. П. Коновів (Борис) створив цікавий тип молодого гільтяя, що ловить мент, вміє жити і здобувати щастя.

У „Ночі Гріху" більше вдалі були ролі п. Марії Войтовичівної (мадам Мімі) та п. Кононіва і Анни Істоміни. Одною з хиб вистав цього театру є фатальний розподіл роль, так що ролі амантів грають часто особи, які до цього найменше надаються, а ролі залюблених підростків виконують артистки, які може в ролях арілих жінок мають і успіх, але в цій ролі вони зовсім не на своїм місці і їх гра лишає посмак чогось вимушеного, штучного.

Більше як скромна, ще й не опалена саля „Улі", брак ґардероби, через що публика сиділа у верхнім убранні, убогі костюми артистів і бідні декорації, все це ослаблювало враження гри навіть досить талановитих артистів та залишало прикре почуття, що театр, який повинен бути святинею краси, у нас часто є місцем, де можна найти все, чого хочете — окрім краси. *Ол. Б.*

Малий Міський Театр: „НА ФИЛІ 385", актуальна ревія в 16 відслонах.

Позавидували мабуть слави і тантієм пп. Збежховському і Раортові, авторам удатних ревій, що йшли довгими тижнями на сцені Вел. Міського Театру, члени хору тогож театру Зайдлер, Копчинський і Ліпчинський та зложили й собі ревію, яку охрестили „На филі 385". Ревію цю й виставлено силами самих хористів і хористок Міського Театру, з яких деякі вложили в свою креацію дійсно багато праці і немало доброї волі. Одначе й найліпша воля не поможе, коли в авторів ревії не буде таланту, а принайменше відповідної рутини й досвіду.

А саме того було видно якось мало в новій ревії. Правда, декілька точок могло подобатися, особливо ті, в яких брав участь хор, гарні були й сольові танці Лідії Горватівної, незлі також два скечі („Справа чести" й „І-голлядої") Але в загальному ревія грішила нудотою, розтяжністю і відсутністю поетичної інвенції, при чому деякі точки, особливо в другій частині, були підготовані слабо. Не підготовився теж як слід конферансієр у другій части, що до того в масці жида був штучною фіґурою і не робив ніякого враження.

Задля розтяжности ревії і непропорціонально довгих павз між поодинокими точками вистава протягнулась до год. 11.45 і закінчилася через те при порожній салі, бо публика вийшла в другій половині програми, аби дістатися до останніх трамваїв. Орхестру вів справно замісць заповідженого на афішах п. Новаковського п. Мунд. *І. Я.*

Зі спортового життя.

УКРАЇНА—СВІТЕЗЬ 6:1 (4:0).

Україна розпочала цьогорічні мистецтва високою виграною над Світезею. Виграна вповні заслужена, а вислід може трохи навіть за низький коли взяти під увагу велику перевагу України. Але маємо надію, що при помочі тренера наші грачі з нападу навчаться використовувати й такі певні позиції, яких мали немало на змаганнях зі Світезю, а яких не використовували.

Україна грала в складі: Новицький, Грещук, Скрегота; Борсук, Цимбала, Вутель; Підлісецький, Кобзяр, Труш, Воробець і Сич. Першу половину грає Україна проти сильного вітру, але відразу приноровлює гру приземну, а не, як Світезь горою і тому всі акції нападу України вдаються, а наслідом того є 4:0 вже в першій половині. З 4 ґолів стріляє 2 Труш, а 2 Кобзяр. Другий ґолі Кобзяра був найкращим ґолем дня і пригадував того грача в найліпших його часах. Друга половина гри належить також уповні до України, яка переводить дуже небезпечні атаки крилами (Підлісецьким і Сичом), одначе не використані або перестрілені Трушом і Кобзярем. У другій половині стріляє ще 2 ґолі Сич і при стані 6:1 кінчить судія п. Ґуліч змагання під гучні оплески української публики.

Україна грала ще без хорого Петрова, який вже в найближчих змаганнях змінить лінію нападу. З грачів України подобалися найліпше Підлісецький і Сич, а також оба оборонці Скрегота і Грещук. Останній грав у барвах України саме 100-і змагання. Голова секції копаного мяча п. Чучман вручив йому від виділу С. Т. „Україна" з того приводу памятковий дарунок (срібну папіросницю з відповідним написом).

В найближчу неділю грає Україна за мист. А-кляси з золочівською Янією. Змагання відбудуться теж на площі Сокола-Батька.

ДОВБУШ—БОРОХОВ 5:0 (2:0).

Також черновецький Довбуш розпочав щасливо змагання за мистецтво Буковини, перемігши в цю неділю дружину Борохов 5:0.

ПІНҐ-ПОНҐ: СОКІЛ IV.—БЯЛІ 4:3.

В неділю, 6. ц. м. в товариських змаганнях побідила І. дружина Сокола IV. дружину Бялих (польського „Стшельца"). Найкращі партії: Чорний (С)—Кусьнєж (Б), Шевчук (С)— Тихоський (Б), Маланчук (С)—Петрик І. (Б) та Фурда (С)—Петрик ІІ. (Б).

ПІНҐ-ПОНҐ: СОКІЛ IV.—УКРАЇНА 4:3.

Дня 7. ц. м. запасна дружина Сокола IV. перемогла Україну, у якої молодих грачів слідний уже поступ. Завзято грали: Мельник (С)—Назар (У), Сачинський юньор (С)—Шехович (У), Терлецький (С)— Хамула Е. (У), Лаврівський (У)—Сачинський сен. (С), Ліщинський (У)—Лямпіка (С).

Шахи.

Т. У. Ш.—ҐОНЕЦ 10:0!

Недільна стріча в ліґових змаганнях за шахове мистецтво Львова покінчилася повною побідою Т. У. Ш. В репрезентації Т. У. Ш. взяли участь: інж. С. Федюк, О. Слободян, м-р З. Книш, Ю. Кордуба, І. Бучинський, Я. Шевчик, д-р Лебедович, С. Кукич, М. Туронський і С. Попель. Змагання відбулися в домівці Т. У. Ш. в каварні „Нар. Гостинниця". Суддював Г. Екштайн.

Л. К. Ш.—Чорні $8^1/_2$—$1^1/_2$. Заслужена перемога Л. К. Ш., хоча не дуже він в вислідy вдоволений.

Гелм—Гетьман 9:1. Сенсація! Гелм починав бути ґрізним.

Сокіл— В. К. Ш. 8:2. Заслужена перемога Сокола, В. К. Ш. по гарнім старті заломився.

Кадур—Аматори $8^1/_2$:$1^1/_2$. Не зважаючи на цей вислід, трудно сказати, котрий клюб сильніший. Оба кандидують на останнє місце.

В третій рунді грають: Т. У. Ш.— Л. К. Ш., Чорні— Кадур, Гелм—Ґонец, В. К. Ш.—Гетьман, Аматори—Сокіл. Мечі відбудуться правдоподібно в неділю 13 ц. м.

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 9. квітня, год. 7·30 вечером „Фавст" (виступ Качмара).

Четвер, 10. квітня, год. 7·30 вечером Венецький купець (знижки важні).

Малий Міський Театр

Середа, 9 квітня, год. 7·30 вечером. Пан Топас (премієра)

Четвер, 9. квітня, год. 7·30 вечером Пан Топас (знижки важні).

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма Подружжа на злість (Бастер Кітон).

КАСІНО: Граф Каліостро.

КОЛЬОСЕИ: Вбийникова тайна. Комедії: Я тобі покажу; Пан і його слуга.

ЛЕВ: Раз у житті (комедія з Ліан Тріон).

МАРУСЕНЬКА: Останній роман (Іван Петрович).

ОАЗА: Танцюристка-орхідея.

ПАЛЯС: Звукова фільма: Жінки не для подружжя.

ПАН: Кенігсмарк.

ПАСАЖ: Пять днів жаху. — Тиждень Метро-Голдвин-Маєр. Амер. комедія.

ПРОМІНЬ: Воєнні орли.

СТИЛЕВЕ: Воєнна симфонія (Род ля Рок).

ФАТАМОРГАНА: Пречудна брехня Ніни Петровни (Бриг. Гельм).

ХИМЕРА: Шепіт ночі.

УТІХА: Байдак кохання. Найпарадніша парада.

Програма радіо.

Середа 9. IV. 1930.

ЛЬВІВ. 11·58 Сигнал часу. 12·05 Концерт грам. плит. 17·45 Трансмісія попол. концерту з Варшави, 19·00 Всячина, концерт грамофонових плит. 19·55 Сигнал часу з астр. обсерваторії з Варшави. Гайнал із Марійської вежі, 20·05 Веч. концерт. Скрипковий рецітал Вацлава Коханського з Варшави, 21·10 Трансмісія літературної чвертьгодини з Варшави „Двох людей" (фрагм. із „Сезонового кохання" Запольської), 21·25 Трансмісія дальшої части концерту з Варшави, 21·10 Трансмісія фейлєтону та комунікатів із Варшави.

Четвер 10. IV. 1930.

Варшава (1411,7) 12·40 Концерт варшавської фільгармонії. **Краків** (312,8) 12·10 Концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·30 Радіоорхестра. **Ляйпціґ** (259) 17·30 Програма для молоді. **Льондон** (356,3) 16·45 Смичковий квартет. **Берлін** (418) 13·00 Музика для дітей. **Стокгольм** (436) 19·30 Народні пісні. **Лянгенберґ** (473) 13·30 Радіоквінтет. **Прага** (487) Популярна музика. **Брюссель** (509) 21·15 Радіоорхестра. **Відень** (516,3) 11·00 Капеля Сільвинга. **Мюнхен** (533) 17·00 Квартет Розенберґера. **Будапешт** (550) 20·15 Оркестра і солісти. **Москва** (825) 12·00 Робітничий концерт. **Ленінград** (1000) 16·00 Сучасна музика. **Харків** (1304) Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Пригадка. Загальний Збір Народньої Гостинниці", кооп. стов. з обмеж. порукою у Львові, відбудеться дня 12. квітня 1930 р. (субота) о 5-ій год. з полудня в салі стоваришення, вул. Костюшка ч. 1/І. пов., саля ресторанційна.

Подається до відома інтересованим, що вписи на грацькому Університеті (**літний семестер 1930**) тревають від 17. IV. до 5. V. 1930. Приймають на всі факультети без перешкод. Документи потрібні до впису, як свід. матуральне, метрику і свід. приналежности без жадного подання проситься слати на адресу: **Ukrainischer Studentenverein „Ukraina", Graz, Universität Oesterreich.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілєрські роботи виконує найстараннїше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жорж) вул. Академічна ч. 2. 1195 13

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1002 55—?

ЗОЛОТИЙ жіночий годинник на руку вже від зол. 30—. — Гутерманн вул. Сикстуська ч. 14. 1754 2—2

ІНТЕЛІҐЕНТНА особа середних літ, потрібна до заряду дому і кухні у старшого самітнього священика. Зголошення до Уряду парох. в Михалевичах, п. Дрогобич. 1767 1—2

ІСПИТОВАНИЙ дяк, дириґент хору, має голос тенора, молодий, нежонатий шукає посади від неділі Томиної. **Якко Смук, poczta Jasienów górny.** 1815 1—2

Ново відчинена робітня **„Bon Marché"** і продажа суконь і трикотажів площа **МАРІЙСЬКА ч. 3.** поручає найновіші моделі заграничні і краєві по **найнижчих цінах.** 1810 1-3

КОНЦИПІЄНТ, з три і пів літною практикою, прийме негайно посаду в адвоката. Зголошення до канцелярії адвоката д-ра Льва Ганкевича Львів, Руська ч. 3. 1790 2-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

1808 **Адвокат** 1—2

Д-р Лонгин Горбачевський

відкрив канцелярію **в Камінці Струмиловій в домі Тов. „Народній Дім"**

Оповістка.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі отворить — як що зголоситься відповідне число учеників і учениць — від 1. мая н. р. двомісячний приготовляючий курс для хлопців, що бажають здавати іспит до І. кл. гімн. і для дівчат, що бажають в червни н. р. здавати вступний іспит до 4. кл. гімназії.

Одноразова оплата 25 зол. Вписуватись найпізнїйше до 26. IV. 1930 р., в канцелярії „Рідної Школи" в Тернополі при вул. Міцкевича 11. в урядових годинах. Близчих інформацій уділює Канцелярія. **Старшина Кружка.**

Новина! **Свій до свого!**

Перша українська кооператива

Союз Кравців у Львові

ЛИЧАКІВСЬКА 15.

виконує першорядні одяги мужеські і для Духовенства по конкуренційних цінах, матеріяли на складі у великім виборі, на дуже догідних умовах. 1769 4—4

ВИКОНУЄ ВСІЛЯКІ ЗАЛІЗНІ РОБОТИ ЯК КОНСТРУКЦІЙНІ. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ ВИРОБУ СКЛЕПОВИХ ЗАЛЮЗІЙ ЗІ СТАЛЕВОЇ БЛЯХИ 1751 3-16

ЛЬВІВ, ВУЛ. ШПИТАЛЬНА 38. Тел. 57-10.

ПЕРЕРОБЛЮЄ Й ПОКРИВАЄ

Ковдри й матераци

в однім дні відомий

Маґазин постелі

В. ІЖИЦЬКОГО

ЛЬВІВ, вул. Коперника ч. 3. 1679 5—?

3 зол **ПЕРСТЕНЕЦЬ** 3 зол

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРҐА Сикстуська 4 Т. 59-22

ПАПУ, АСФАЛЬТ, ТЕР, СМОЛУ, КАРБОЛІНЕУМ доставляють із складів фабричних найдешевше

Горшовський і Ска

склад будівельн. матеріялів

ЛЬВІВ, вул. Бульвара 3. Тел. 17-64

Неохибний спосіб до прання, продається тільки в пачках.

На те, щоби забезпечити купуючих перед фальшивими продуктами є звичай, що на кусниках мила витискають якусь назву. Очевидячки при LUX-і це неможлива річ: якже-ж можна виписати фірму на його дрібненьких клаптиках!

Тому-то правдивий LUX — цей найпевніший, неохибний середник прання ніжних тканин і вовни, продається виключно в заклеєних синявих пачках з надписом LUX. Стережіться всякого наслідування LUX-у, а домагайтеся скрізь пачок з такою назвою.

LUX пере прегарно елеґантні сукні з найкращих матерій, а також дороге шовкове білля. Вовняні сорочки, білля й кафтанички немовлят, а також грубі вовняні коци й всяку фланелеву одіж періть тільки LUX-ом, а все це збереже завсіди, навіть після дуже частого прання, мягкість і вигляд нових річей, якщо лише будете їх прати виключно в LUX-і.

LUX *треба домагатись LUX-у тільки в пачках.*

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Sunlap" Акційної Спілки, Почтова Скринка 479. Головна Почта, Варшава. — Прошу о безплатне присланя мені прібного пакету Lux-у, який вистарчає на одно прання.

Імя і прізвище ______

Адреса ______

Lx 15c—026 P (Просимо виразно писати.) 492

1811 1—1

ЛЕДІВНІ знамениті, чеські машинки до мороженого, на провінцію негайна висилка. — Рентшнер, вул. Леґіонів ч. 37. 1720 4—12

ТІЛЬКИ добре поручена, солідна, середних літ кухарка-господиня хай зголоситься: Адміністрація „Діла" під „Солідна".

XXXVI. Звичайні Загальні Збори.

Тов. Взаїм. Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові

відбудуться в четвер, дня 22. травня 1930 р. о год. 10. рано у власній салі Товариства у Львові, при вул. Руській ч. 20. зі слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з XXXV Загальних Зборів з 30. травня 1929.

2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і замкнення рахунків за XXXVII. адмін. рік (1929):

а) відділу обезпечень від огню,

б) відділу обезпечень від крадежі з вломом.

3) Звіт Ревізійної Комісії з внеском на уділення абсолюторії за XXXVII адмін. рік (1929).

4) Внесення Надзірної Ради в справі розділу надвижки за 1929 р.:

а) у відділі обезпечень від огню в квоті зол. 1,930,

б) у відділі обезпечень від крадежі з вломом в квоті зол. 2.664·16.

5) Вибори:

а) 6 членів Надзірної Ради на шість літ (§ 36 стат.),

б) 5 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік (§ 36 стат.)

в) 3 членів Ревізійної Комісії і 1 заступника на 1 рік (§ 49 стат.).

6) Інтерпеляції членів.

Роман Сосновський, президент.

XXXII. Звичайні Загальні Збори

Кооперативного Банку „ДНІСТЕР"

Товариства з обмеженою порукою у Львові,

відбудуться в четвер, дня 22. травня 1930 р. в год. 4-ій попол. в салі Т-ва „Дністер" у Львові, при вул. Руській ч. 20. із слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з XXXI. Звичайних Загальних Зборів з дня 30. травня 1929 р.

2) Звіт Дирекції і Надзірної Ради з діяльности і замкнення рахунків за XXXIV. адмін. рік (1929).

3) Звіт Ревізійної Комісії з внеском на уділення абсолюторії Дирекції за XXXIV. адмін. рік (1929).

4) Внесення Надзірної Ради:

а) в справі розділу зиску за рік 1929 в квоті зол. 44.435·88.

б) в справі визначення найвисшої квоти кредиту, яку може Товариство уділити одному членові.

в) в справі визначення найвисшої суми зобовязань Т-ва.

5) Інтерпеляції членів.

Роман Сосновський
президент.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.